Związek Rzemiosła Polskiego

ul. Miodowa 14, 00-246 Warszawa, tel. +48 22 50 44 200, fax. +48 22 50 44 220, www.zrp.pl, zrp@zrp.pl

NO-II-130/4/2011 Warszawa, 14.02.2011 r.

Pani

Grażyna Henclewska

Podsekretarz Stanu

Ministerstwo Gospodarki

Związek Rzemiosła Polskiego – członek Forum Liderów Bezpiecznej Pracy - w nawiązaniu do pisma znak: DRE-IV-078-5-5/09/11 dot. roli samorządów gospodarczych i innych partnerów społecznych przekazuje następujące informacje i uwagi:

ZRP reprezentując pracodawców, właścicieli małych zakładów rzemieślniczych, prowadzi wraz z terenowymi organizacjami – izbami i cechami, działalność promującą zagadnienia bhp w swoim środowisku. Ze względu na wielobranżowość środowiska (ponad 110 zawodów) jest bardzo trudno obiektywnie ocenić i skwantyfikować skuteczność tych działań. Zakłady rzemieślnicze funkcjonują w bardzo różnych warunkach, a za ich stan odpowiadają sami pracodawcy. Rolą organizacji rzemiosła jest tworzenie różnych pomostów współpracy oraz podejmowanie działań mających na celu nie tylko dostarczenie potrzebnych informacji z zakresu bezpiecznej i higienicznej pracy, ale także uwrażliwianie pracodawców rzemieślników na kwestie związane z zabezpieczeniem oraz poprawą warunków pracy.

Stan warunków pracy nie we wszystkich zakładach rzemieślniczych jest satysfakcjonujący. Jest to często efekt powierzchownej wiedzy z zakresu prawa pracy oraz przepisów bhp wśród pracodawców i pracowników. Będąc świadomymi tej sytuacji promujemy zmiany postaw i poprawę stanu wiedzy w tej dziedzinie pośród pracowników młodocianych, pracodawców-rzemieślników i organizacji rzemiosła, które zobowiązane są – zgodnie z przepisami ustawowymi i statutowymi - do realizacji działalności doradczej i informacyjnej związanej z wykonywaniem rzemiosła. Nieocenionym sojusznikiem Związku w tych działaniach jest Departament Prewencji i Promocji GIP.

Zadanie to realizowane jest głównie w formach organizowania szkoleń oraz doradztwa dla pracodawców, najczęściej przy współpracy z Państwową Inspekcją Pracy, ale nie tylko.

Wybrane działania ZRP z tego obszaru to:

1) Organizowane co roku przez izby i cechy **szkolenia bhp dla rzemieślników** oraz zatrudnionych w tych zakładach pracowników. Tego typu działalność prowadzona jest na terenie wszystkich 27 zrzeszonych izb rzemieślniczych, a rozmiary tej działalności w skali roku determinowane są regionalnymi potrzebami.

2) **Promowanie i współorganizowanie konkursu Państwowej Inspekcji Pracy pn. „Pracodawca - organizator pracy bezpiecznej”** - Związek Rzemiosła oraz izby i cechy ideę konkursu upowszechniają w środowisku małych i średnich firm rzemieślniczych. Dotychczas 43 pracodawców reprezentujących rzemiosło uzyskało nagrody i wyróżnienia w Konkursie. Można stwierdzić, iż jest to efekt konsekwentnych działań naszej organizacji w procesie przełamywania, ciągle panującego w tym środowisku, oporu wobec propozycji, w których uczestniczą organa kontrolne i braku przekonania, że poprawa warunków pracy w efekcie prowadzi do poprawy sytuacji firmy na rynku.

3) Prowadzenie w środowisku rzemieślniczym (od 10 lat) kampanii PIP upowszechniającej prawo pracy w małych zakładach pod hasłem „**Zdobądź dyplom Państwowej Inspekcji Pracy**” (wcześniej pn. ”Pracodawco zdobądź świadectwo Państwowej Inspekcji Pracy”. Do chwili obecnej świadectwa i dyplomy (obecnie) otrzymało kilkuset rzemieślników. Na stronie www.zrp.pl zamieszczony jest odnośnik do strony PIP, na której zainteresowani pracodawcy mogą znaleźć wszystkie niezbędne informacje na temat Dyplomu PIP. Działania te -podobnie, jak poprzednie – Związek Rzemiosła wiąże z procesem wpływania na zmianę podejścia pracodawców rzemieślników do kwestii potrzeby poprawy warunków bezpiecznej i higienicznej pracy.

4) Działania mające na celu **uwrażliwianie środowiska** na kwestie higienicznej i bezpiecznej pracy to także zamieszczanie w ogólnopolskim czasopiśmie Związku Rzemiosła **„Mała Firma”** informacji i artykułów poruszających problematykę bhp w zakładach rzemieślniczych. Na łamach Małej Firmy m.in. eksponujemy wyróżnionych w prezentowanych wyżej konkursach rzemieślników laureatów. W ten sposób z jednej strony promujemy ideę bezpiecznej i higienicznej pracy z drugiej zachęcamy rzemieślników do udziału w akcjach, które powiększają grono firm rzemieślniczych, które szczególnie dbają o poprawę warunków bhp.

5) Kwestie związane z istotnym znaczeniem bezpiecznego i higienicznego wykonywania zawodów rzemieślniczych w ramach działalności gospodarczej włączono do tematyki cyklu szkoleń zorganizowanych w ramach projektu Związku Rzemiosła p.n. **„Skuteczni eksperci – skuteczny dialog”** finansowanego ze środków EFS. Uczestnikom wywodzącym się ze środowiska rzemieślniczego dostarczono wiedzę na temat metod prowadzenia negocjacji w procesie dialogu społecznego oraz wskazano na jego istotne obszary, gdzie znajdują się **także problematyka bezpiecznej i higienicznej pracy**. Jednym w celów tych działań jest uwrażliwianie właścicieli małych i średnich firm rzemieślniczych na tę problematykę, promowanie działań związanych z poprawą warunków bhp w małych i średnich firmach rzemieślniczych oraz wyważony udział w negocjacjach z przedstawicielami pracowników.

6) W roku 2010 Zarząd Związku Rzemiosła przyjął, jako zalecenie do stosowania **„Kartę informacyjną pracodawcy zatrudniającego pracownika młodocianego w celu przygotowania zawodowego”.** Jest to realizacja postulatów środowiska oraz organizacji

rzemiosła - dla ułatwienia samokontroli pracodawców, którzy zatrudniają młodocianych pracowników w celu przygotowania zawodowego. Narzędzie to jest pomocne mistrzom szkolącym uczniów oraz przydatne organizacjom rzemiosła w procesie realizacji zadań wynikających z art.3 ust.7 ustawy o rzemiośle dotyczącego sprawowania nadzoru nad przebiegiem przygotowania zawodowego pracowników młodocianych. Inicjatywa utworzenia Karty Informacyjnej służącej do samooceny warunków organizacji kształcenia pracowników młodocianych pod kątem stosowania przepisów prawa pracy i BHP wynikła z potrzeb środowiska rzemieślniczego. Karta była szeroko konsultowana ze środowiskiem i wielokrotnie prezentowana przedstawicielom organizacji rzemiosła. Kartę przekazano do Izb rzemieślniczych z zaleceniem stosowania jej przez zakłady szkolące uczniów. Należy podkreślić, że organizacje rzemiosła nie są organami kontrolnymi, a ich rola w procesie nadzoru polega głównie na wspieraniu mistrzów szkolących poprzez: dostarczanie stosownej informacji, udzielanie doradztwa, pomoc w rozstrzyganiu problemów i dostępie do niezbędnej dokumentacji. Dlatego też, pytania sformułowane w Karcie Informacyjnej, dotyczą wyłącznie kwestii wynikających z regulacji prawnych tj. ustawy Kodeks pracy wraz z przepisami wykonawczymi i przepisami oświatowymi (Karta wzorowana jest po części na Liście kontrolnej przygotowanej w inspekcji pracy). Karta uzyskała pozytywną ocenę Głównej Inspekcji Pracy i jest dostępna na stronie internetowej tej instytucji (jako materiał pomocniczy dla przedsiębiorców zainteresowanych udziałem w konkursie Zdobądź dyplom Państwowej Inspekcji Pracy).

7) Zorganizowanie, jubileuszowego (po raz dziesiąty) we współpracy z Państwową Inspekcją Pracy oraz Kuratoriami Oświaty - **Ogólnokrajowego Konkursu wiedzy o zasadach bezpieczeństwa i higieny pracy dla uczniów zawodu zatrudnionych w rzemiośle w celu nauki zawodu.** Jak co roku, tak również w 2010 roku do Konkursu (do etapu regionalnego) zgłosiło się kilkuset młodocianych pracowników. Poprzez sieć organizacji rzemiosła informacje o Konkursie upowszechniono wśród kilku tysięcy osób. W finale Konkursu, który odbył się w siedzibie Związku Rzemiosła Polskiego, przy udziale GIP i Ministerstwa Edukacji Narodowej uczestniczyły dwuosobowe reprezentacje z 24 izb rzemieślniczych, wyłonione w trakcie rywalizacji na poziomie regionalnym. Do finału ogólnokrajowego przeszło 47 uczestników, a ich poziom został wysoko oceniony przez Centralną Komisję Konkursową. Poza kategorią indywidualną w tej edycji – po raz pierwszy - wprowadzono również kategorię laureatów drużynowych. W ocenie organizatorów kolejna edycja Konkursu potwierdziła wzrost zainteresowania zarówno ze strony szkolących pracodawców, jak też młodzieży-młodocianych pracowników, którzy w procesie pracy przygotowują się do wykonywania zawodu. Przedsięwzięcie ma na celu uświadamianie pracodawcom, iż są zobowiązani do dbałości o poziom wiedzy pracowników z zakresu bhp już od pierwszego kontaktu z pracą zawodową oraz uczulanie młodych adeptów, że ich znajomość i stosowanie się do zasad higienicznej i bezpiecznej pracy ma wpływ na szeroko rozumiane otoczenie. Działanie to niewątpliwie pozytywnie odpowiada na problem dużej wypadkowości pracowników rozpoczynających pracę. Według szacunków ZRP w konkursie – w ciągu 10 lat - na obu

szczeblach (regionalnym i centralnym) wzięło udział łącznie około 30 tys. młodocianych. W tym roku (XI edycja) zasięg partnerstwa został rozszerzony także o CIOP, który z tej okazji wzbogaci wydarzenie o okresową wystawę tematyczną.

8) Upowszechnia w środowisku organizacji rzemiosła informacje oraz rekomenduje ze środowiska rzemieślniczego kandydatów do Nagrody im. Hanny Krahelskiej za wybitne osiągnięcia w zakresie ochrony pracy i zdrowia w środowisku pracy.

Przedstawione przykłady działań Związku Rzemiosła przekonują coraz większą grupę pracodawców-właścicieli małych i średnich firm rzemieślniczych o korzyściach wynikających z przestrzegania przepisów bhp. Choć wciąż widać w zakładach obawę przed kontrolą, to jednak wspólne działania prewencyjne PIP i ZRP oraz CIOP i na Forum Liderów powodują jej zmniejszenie, zwiększa się natomiast zainteresowanie współpracą rzemieślników z Inspekcją (znaczny udział w tym procesie mają konkursy i akcje promocyjne). Wzrost poziomu wiedzy o zagrożeniach w procesie pracy niewątpliwie sprzyja bowiem stosowaniu bezpiecznych zasad pracy i organizowaniu skutecznej prewencji, zapobiegającej wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym. Na podkreślenie zasługuje współpraca i pomoc PIP udzielana w tym zakresie organizacjom rzemiosła. Planujemy kontynuację w/w działań. W tym roku natomiast przewiduje się rozszerzenie współpracy z PIP i udział ZRP w realizacji kampanii informacyjnej „Poznaj swoje prawa w pracy".

Związek Rzemiosła Polskiego uczestniczy również w europejskim dialogu społecznym, który stanowi jeden z filarów europejskiego modelu społecznego, a organizacjom posiadającym status reprezentatywnego partnera społecznego umożliwia udział w procesie decyzyjnym UE. ZRP jest członkiem Europejskiej Unii Rzemiosła, Małych i Średnich Przedsiębiorstw (UEAPME), która posiada status europejskiej organizacji reprezentatywnej i jako jej członek uczestniczy w dialogu społecznym na szczeblu UE oraz wdrażaniu na szczeblu krajowym uzgodnień europejskich partnerów społecznych.

Przedstawiciel ZRP uczestniczy w pracach Komitetu Dialogu Społecznego, który w roku minionym aktywnie zajmował się kwestiami odnośnie „**Europejskiego Porozumienia Ramowego dotyczącego stresu związanego z pracą".**
W myśl Porozumienia taki stres został uznany za przedmiot troski zarówno dla pracodawców jak i pracowników na szczeblu międzynarodowym, europejskim i krajowym.
W ramach prac Komitetu odniesiono się do Raportu Komisji Europejskiej z implementacji Porozumienia potwierdzając, iż przeciwdziałanie stresowi w pracy może prowadzić do większej wydajności oraz poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy, co w rezultacie skutkuje korzyściami gospodarczymi i społecznymi dla firm, pracowników oraz całego społeczeństwa.

W ramach działań promujących dobre praktyki - ZRP przygotował i zgłosił do UEAPME celem dalszego procedowania przykłady dobrych praktyk ze środowiska rzemiosła i msp (m.in. ***Zarządzanie stresem w miejscu pracy*** **– przykład „Hydromechanika Wiesław Szajda"** – do przedstawienia w ramach Tygodnia BHP, organizowanego przez Komisję Europejską i Prezydencję Belgijską)

Przedstawiciel Związku Rzemiosła Polskiego weźmie udział w przygotowywanej przez Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EUROGIP) konferencji na temat „Zapobieganie zagrożeniom podczas pracy w małych i średnich przedsiębiorstw: jakie działania należy podjąć w Europie?", która odbędzie się w dniu 17 marca 2011 r. w Paryżu. **(Zob.** http://www.eurogip.fr/en/).

EUROGIP monitoruje, gromadzi i analizuje wyniki badań naukowych, informacji statystycznych i środków zapobiegawczych. Wspiera również wymianę i udostępnianie informacji

W ramach programu konferencji zaprezentowane zostaną przykłady działań podejmowanych w Europie w celu zapobiegania zagrożeniom podczas pracy w małych i średnich przedsiębiorstw. Przedstawiciel ZRP przedstawi doświadczenia ze współpracy organizacji rzemiosła z instytucjami zajmującymi się warunkami pracy w Polsce (m.in. GIP, CIOP). Celem jest zaprezentowanie wypracowanych form współdziałania tych instytucji na rzecz poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy i w tym kontekście zostaje eksponowana współpraca z Państwową Inspekcją Pracy, Centralnym Instytutem Pracy oraz Forum Liderów Bezpiecznej Pracy.

W ramach prowadzonych konsultacji społecznych ZRP organizuje Ogólnopolskie Narady Służb Oświatowych, w czasie których przedstawiciele wszystkich zrzeszonych izb rzemieślniczych – jako jednym z tematów – zajmują się problematyką poprawy warunków pracy w zakładach. Izby rzemieślnicze współpracują na bieżąco z okręgowymi inspektoratami pracy, a ich przedstawiciele zasiadają w wojewódzkich radach zatrudnienia i WKDS. Działania w ramach WKDS przyczyniają się do rozwiązywania konfliktów w dużej mierze opierając się na dialogu w zakładach pracy. Problemy ze zwiększeniem roli WKDS spowodowane są brakiem nadania mocy sprawczej opiniom, czy stanowiskom przez nie podejmowanym. Przedstawiciel ZRP (delegowany z jednej z izb) bierze udział w pracach Rady Ochrony Pracy.

Organizacje rzemiosła są żywotnie zainteresowane kwestią warunków pracy (i nauki), zwłaszcza w kontekście około 28.000 zakładów rzemieślniczych prowadzących kształcenie zawodowe pracowników młodocianych. W takich firmach nauka zawodu odbywa się w naturalnych środowisku pracy, co pozwala na wykształcenie dobrych nawyków u młodego człowieka i dobrego podejścia do pracy. Promocja i prewencja zagadnień BHP wśród małych firm ma pozytywne efekty, które znajdują odzwierciedlenie w sprawozdaniach GIP. W naszej ocenie najbardziej sprzyjające poprawie stanu BHP w środowisku pracy są rozwiązania oparte na promocji i prewencji, uwrażliwiające przedsiębiorców, zwłaszcza w małych zakładach na te właśnie kwestie. Ten kierunek działań bezwzględnie należy rozwijać.

Jerzy Bartnik

Prezes